

K A T A L O G
ZABYTKOWYCH PARKÓW
I KOMPOZYCJI KRAJOBRAZOWYCH
WOJEWÓDZTWA KIELECKIEGO

P O W I A T
J Ę D R Z E J O W S K I

tom I

opracowany przez
Politechnikę Krakowską
pod kierownictwem naukowym
doc. dr hab.
Janusza Bogdanowskiego

K A T A L O G

ZABYTKOWYCH PARKÓW

I KOMPOZYCJI KRAJOBRAZOWYCH

WOJ. KIELECKIEGO

POW. JĘDRZEJÓWSKI

tom I

Niniejsze opracowanie pow. jędrzejowskiego zostało ułożone
w porządku alfabetycznym i obejmuje następujące miejscowości:

- a ✓ 1. Boleścice ✓
- b ✓ 2. Brus ✓
- c ✓ 3. Brzegi ✓
- d ✓ 4. Cierno ✓
- e ✓ 5. Deszno ✓
- f ✓ 6. Grudzyń ✓
- g ✓ 7. Jasionna ✓
- h ✓ 8. Jaronowice ✓
- i ✓ 9. Jędrzejów ✓
- j ✓ 10. Klemencice ✓
- k ✓ 11. Krzcięcice ✓
- l ✓ 12. Krzelów ✓
- l ✓ 13. Łasków ✓
- m 14. Tarszawa - Łasków ✓

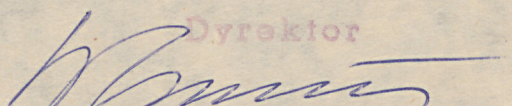
egzemplarz . 2 . .

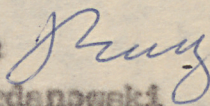
K A T A L O G

ZABYTKOWYCH PARKÓW I KOMPOZYCJI
KRAJOBRAZOWYCH

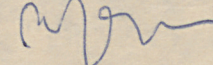
Województwo : KIELECKIEGO

Powiat : JEDRZEJOWSKI

Dyrektor
Prof. nadzw. mgr inż. Witold Cęckiewicz

Kierownictwo naukowe :
doc dr arch Janusz Bogdanowski

Opracowała :

mgr Wanda Genga

Współpraca :

mgr arch. Ludmiła Flegorowska

KRAKÓW 1972

ARCHIWUM
OŚRODKA OCHRONY
ZABYTKOWEGO KRAJOBRAZU
ul. Szwoleżerów 9, tel. 628 48 41 w. 130

Nm inw. 608

Wykonane opracowanie obejmuje kompozycje parkowe
w następujących miejscowościach

~~Biała Wielka~~

~~Bogumiłek~~

~~jako uzupełnienie kompozycji krajobrazowej Biała Wielka~~
~~/ oparc w 1969 r / i ściśle z nią związane. oraz~~

Boleścice	Kieleckie	gm. Sędziszów
Brzegi	- / -	gm. Sobków.
Deszno	- /	gm. Nagłowice - Oksa
Grudzyń	- / -	gm. Inwelno
Jaronowice		
Jasina		
Krzcięcice		
Leśnica		

Niniejsze opracowanie wykonano na zlecenie Wojewódzkiego
Konserwatora Zabytków w Kielcach na Politechnice Krakow-
skiej, w ramach prac Zakładów Doświadczalnych w Instytucie
Urbanistyki i Planowania Przestrzennego.

Egzemplarz

2

4 - - - - -

J A S I O N N A

JASIONNA - Fragment Topograficznej Karty Królestwa
Polskiego - 1839 r.

----- J A S I O N N A -----

powiat : Jędrzejów

założenie : pofol^{wa}warczne

użytkownik : parafia

rym.-kat. w Jasionnej

Miejscowość znajduje się w odległości 6 km na wschód od Jędrzejowa, przy drodze głównej z Jędrzejowa do Staszowa oraz przy linii kolejowej wąskotorowej z Jędrzejowa do Bogorii.

Wieś położona jest w terenie sfalowanym, opadającym w kierunku północnym w stronę doliny rzeki Brzeźnicy, - prawobrzeżnego dopływu Nidy.

Otoczona z wszystkich stron polami uprawnymi sąsiednich siedlisk jedynie od wschodu styka się z borszowickim lasem. Osadnictwo koncentruje się wzdłuż głównej szosy Jędrzejów - Staszów oraz odchodzącej od niej drogi bocznej w kierunku północno - wschodnim do miejscowości Łęcin.

Zespół pofolwarczny składa się :

- dawnego dworu z parkiem
- sadów i lasu
- terenu z obecnie zlokalizowanym kościołem i ogarnistówką.

I. ----- Dane historyczne -----

około 1326 r.

- właścicielami wsi są Mikołaj i Andrzej Mokrzy h. Róża

XV w.

- dziedzictwo Mikołaja herbu Róża

1839 r.

- w miejscu obecnego założenia znajduje się las

1867 r.

- oddzielenie majątku od dóbr Łęca

- 1880 r. - istnieje w folwarku 1 budo mur.
oraz 7 drewn.
- 1949 r. - od tego roku w ręku obecnego
właściciela.

Dane według :

- Dziennik Geograficzny Królestwa Polskiego
Warszawa 1882 T. III s. 383
- ks. J. Wiśniewski Historyczny opis kościołów, miast,
zabytków, pamiątek w jędrzejowskim Marjówka 1930
- Topograficzna Karta Królestwa Polskiego 1839 r.

II. - - - - - Opis stanu obecnego -

1. Położenie i ogólny układ kompo- zycyjny.

Cażość założenia usytuowana jest pō
południowo-zachodniej stronie głównej drogi na terenie rów-
nomiernie opadającym w kierunku północno - wschodnim.
Od północnego zachodu rozpoczyna go sad oddzielony od lasu
i parku drogą polną. Za częścią reprezentacyjną, na połud-
niowy wschód ciągnie się pole uprawne z sadem, dalej dzie-
dziniec wraz z kościołem i znowu sad ograniczony drogą.
Na tym kończy się zespół pofolwarczny a rozpoczyna się zabu-
dowa zagrodowa wsi.

2. Opis części reprezentacyjnej.

Las, niewielkie sady oraz parkX zaj-
mują teren w planie w kształcie zbliżonym do trapezu, które-
go dłuższą podstawą jest linia obrzeżna styczna do drogi
głównej.

Większą część terenu między narożnikiem północnym, wschodnim

i zachodnim zajmuje las a regularnie wycięty pośrodku prostokąt - sad. Układ kilku drzew ozdobnych i krzewów, a także budynki pofolwarczne znajdują się po stronie południowo-zachodniej kompozycji. Prowadzi do nich droga dojazdowa od głównego traktu, początkowo przez las, potem sad, aż wreszcie na niewielki dziedziniec przed budynkiem dawnego dworu. Drzewa liściaste i szpilkowe otaczają budynek podwórki od północnego wschodu i południowego-zachodu. Skomponowane w piękne zestawy dzięki swej różnorodności form i kolorytu. Niewielki dziedziniec gospodarczy wraz z zabudowaniami usytuowany jest na południe od dworu. Poza granicą południowo zachodnią założenia rozciąga się pole uprawne.

3. Drzewostan.

W lesie stanowią go głównie brzozy, klony, graby, lipy i akacje ; na obrzeżach występują także kasztany, jesiony i sosny. W części reprezentacyjnej występuje jesion zwisły, klon jesionolistny, ^Wmiżozęby, lipy, brzoza, świerki, modrzewie, klony oraz ^{sosna}~~XXXX~~. Wszystkie te drzewa występują zarazem jako akcenty. Z krzewów wyróżnia się piękna magnolia.

III. - - - - - Wstępna analiza stylistyczna i ocena kompozycji. -

Kompozycja została założona najpewniej po roku 1867. Część reprezentacyjna parku oraz sady powstały być może w miejscu dawnego lasu, którego resztki pozostały od strony północnej, zachodniej i wschodniej. Różnorodność gatunków i odmian drzew wskazuje na chęć założenia wokół dworu małego arboretum.

W obecnym stanie założenia ma wartości głównie drzewostanowe. Stylistycznie zaliczyć go można do typowo naturalistycznych.

IV. - - - - - Wytyczne konserwatorskie -

1. Ocena stanu zachowania.

Założenie jako całość już obecnie nie ma charakteru jednolitego ze względu na podział wśród różnych użytkowników. Najlepiej zachowana i utrzymana jest część reprezentacyjna.

Bardzo dobrze utrzymane są zabudowania, drzewostan parkowy, sad oraz parter. X Jedynie las ulega ciągłemu niszczeniu.

2. Zagrożenia.

Zagrożeniem jest brak ogrodzenia wskutek czego drzewa w lesie są wycinane w sposób niekontrolowany, rabunkowy.

3. Wytyczne badawcze.

Ze względu na wartość kompozycji wskazanym byłoby wykonać dokładną inwentaryzację drzewostanu oraz układu.

4. Wytyczne odnośnie ochrony i zabezpieczenia.

Las oraz część reprezentacyjną należałoby otoczyć ochroną częściową. Wprowadzić ogrodzenie. Ochroną ^{100%} ścisłą objąć wszystkie drzewa w części reprezentacyjnej

5. Wytyczne odnośnie adaptacji i konserwacji.

- na podstawie badań wykonać projekt konserwatorski
- nie dosadzać nowych drzew oraz nie usuwać starych do czasu wykonania projektu
- nie wprowadzać nowej zabudowy w obrębie części reprezentacyjnej.

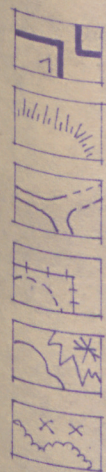
Wg stanu z roku 1971

Opracowała :

mgr inż. arch.

Ludmiła Flagorowska

ZAKŁADZENIE POFOLWARCZNE

KRZEWY I ŚLADY WYCIEC DRZEW

SKAŁA PRZYBLIŻONA

Wg stanu w 1971r. 0 50m 100m

ARCHIWUM
OŚRODKA OCHRONY
ZABYTKOWEGO KRAJOBRAZU

ul. Szwoleżerów 9, tel. 628 48 41 w. 130

Nn 1111. 608

JASIONNA II

ZAKOŁENIE POŁOWARCZNE

ZARYS
WNĘTRZA

DRZEWA
POJEDYNCZE LUB
GRUPY WYRÓŻNIAJĄ
SIĘ W KOMPZYCJI

OCHRONA CZĘŚCIOWA

KOLEJNOŚĆ ZDJĘĆ
I ICH KIERUNEK

BUDYNEK MIESZKALNY 1
I INNE ZABUDOWANIA

SKARPY TERENOWE

DROGI I ŚCIEŻKI ORAZ
ICH ZANIK

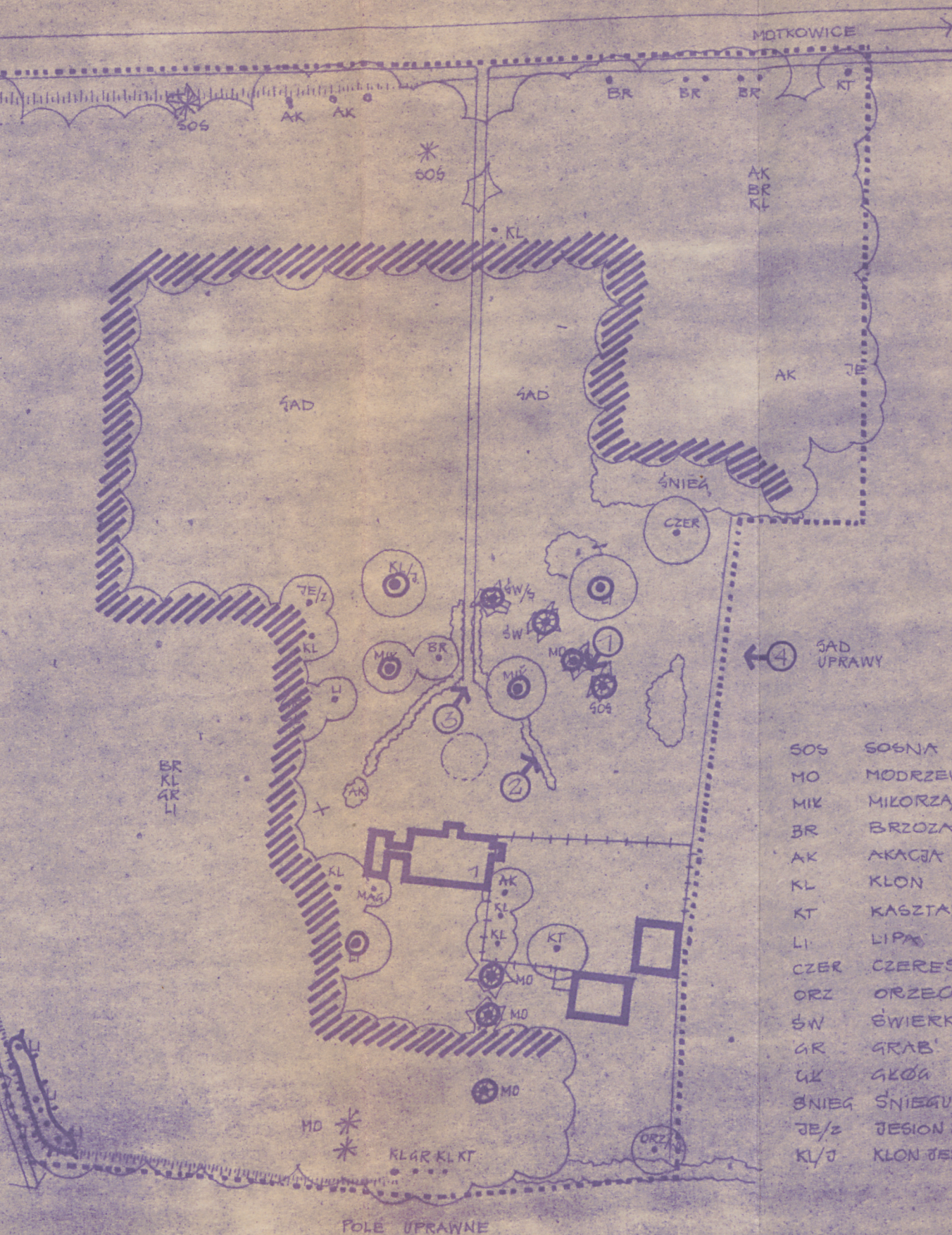
OGRODZENIE NIETRWAŻE
ZARYS KŁOMBU

DRZEWA LIŚCIASTE
I SZPILKOWE

KRZEWY I ŚLADY WYCIĘC DRZEW

SKALA PRZYBLIŻONA

Wg stanu w 1971r. 0 50M 100M

SOS	SOSNA
MO	MODRZEW
MIK	MIKORZĄB
BR	BRZOZA
AK	AKACJA
KL	KŁON
KT	KASZTAN
LI	LIPA
CZER	CZEREŚNIA
ORZ	ORZECH
ŚW	ŚWIERK
GR	GRAB
UK	UKŁA
ŚNIEG	ŚNIEGIŁCZKA
JE/z	JESION ZWISŁY
KL/z	KŁON JESIONOL.

ARCHIWUM
OŚRODKA OCHRONY
ZABYTKOWEGO KRAJOBRAZU
ul. Szwoleżerów 9, tel. 628 48 41 w. 130

Nn imn. 608

J ~~A~~ S I O N N A

Fot. 1. - Widok z północnego wschodu.

Fot. 2. - Grupa drzew szpilkowych w części zajezdnej.

J ~~A~~ S I O N N A

Fot. 3. Widok w kierunku wjazdu od strony południowo-wschodniej.

JASIONNA

Fot. 4. - Park od strony południowo wschodniej.